

Büyük laflar edebilmenin birinci şartı, herhalde küçük de dahil herhangi somut bir iş ortaya koymamış olmak. Neden bu kadar mütevazı olduğumu soranlara cevap: Çünkü ben bir programcıyım. Yaptığım programdaki bir hatayı günlerce arayıp, çok ufak, aptalca bir satırdan kaynaklandığını görürüm. Bu bana aklımın ve dikkatimin yetersizliğini sık sık hatırlatır. Onun için burada *aklımla caka satmak* en başta kendimi rahatsız ediyor.

Programcıyım dediğimde bile, bunun *tevazu* olduğunu düşünüyorlar. Çünkü, malum, memlekette böyle bir hiyerarşi olduğuna inanırlar: *Yüksek Bilgisayar Mühendisi*, *Normal Bilgisayar Mühendisi*, *Programcı*... Ben de bu titrlerden bazılarına sahibim ama pirimiz Dijkstra'nın tabiriyle *yaptığımız asıl iş makineleri programlamak* ve bunun için de *programcıyım*.

2 Yılbaşlarını oyun indirimlerinden dolayı seviyorum. Günde yarım saat kadar oyun oynayabilsem, daha *çekilebilir* bir insana dönüşüyorum. Film/video seyretmek fazla *pasif*, okumak da her zaman keyif vermiyor. Telefonda oynanan oyunlar da benim *yaşım* için uygun değil, 92'de *Prince of Persia* veya *Civilization* oynayarak *kariyerine* başlamış biri için telefon oyunlarının çoğu sıkıcı.

Oyun kültürüm iyidir aslında, burada daha fazla oyun ve müzikten mi bahsetsem? Böyle mıymıymıy felsefe, din, bilmemne... Bir yerden sonra *bu adam çoktan ölmüş* deyip gidiyordur okumaya başlayan da.

3 Habere göre Pentagon'un bir UFO araştırma programı varmış ve bunu 2017'ye kadar yöneten kişi, UFO'ların varlığının *makul şüpheye yer bırakmayacak ölçüde* doğru olduğunu söylemiş.

Geyik oranı fazla geldiği için dinlemeyi bıraktığım Açık Bilimciler bu hafta bu konuyu işlese de, adamın gösterdiği videoların sahte olma ihtimali üzerinde dursalar.

Şimdi soru şu: Bu videolar sahte değilse ve UFO'lar gerçekten varsa, buraya nasıl geldiler, neden geldiler, vs? Bunların cevabını vermek için gidip onlarla röportaj yapmış olmam gerek ama *dünya algımda* bir yere tekabül etmesi lazım. Dünya görüşümü önüme gelen her videoda yeniden sorgulamak yerine, bir şekilde bir cevap bulmam gerek.

Bu cevap da şu olur: Günümüz teknolojisi, diyelim String Teorisi gibi bazı iddialarda yer alan 3'ten fazla mekan boyutunu kullanmayı veya gravitasyonun yapısını kullanarak ışık hızını aşabilmeyi bilmiyor. Belki bu uzaylılar, uzaydan değil de, 3 boyutlu dünyamızın üzerinde bulunduğu başka boyutlardan geliyor. Balonun üstünde gezen karıncanın düz gittiğini sandığı halde aynı yerde dönüp durması gibi, biz de kainatı çok büyük sanırken, belki henüz bilmediğimiz şekilde küçüktür.

Belki sair *paranormal* meseleler de bununla ilgilidir.

Mamafih bu *konusulabilir* olanda, insan sınırlarına bağlı kalmak gerektiği ilkesini inkar etmeye bir bahane değil. İnsan sınırları, algısı, bilimi ve akli belli ve insanların hangi konularda ittifak edebile-

ceği de aşağı yukarı biliniyor. UFO'ların menşei veya teknolojileri, bunlar kendilerini ifşa etmeden, bir spekülasyondan öteye gitmez ve *konusulabilir dünyanın* temellerini çatırdatmaya yetmez.

Ha, ama *konusulabilir* sıkıcıdır, üzerinde ittifak edilenler azdır ve insanlar bu sıkıcı dünyanın dışında kendilerine eğlence arıyorlardır. Evet, zaten asıl derdimiz, meselemiz bu sıkıcılık. İnsanlar dünyadan neden sıkılıyor ve bu sıkıcılığı *konusulabilir* olanı yerinde bırakarak nasıl aşabiliriz?

4 Freakonomics'in tekrar yayınlanan bir bölümünde, diyaliz hastalarının yaşayan insanlardan böbrek almasının, nasıl bir *pazarla* mümkün olduğunu konuştular. Bu *pazar* içine parayı dahil etmedikleri bir pazar olduğu (olması gerektiği) için, diyelim benim bir yakınım böbrek hastasıysa, ben uyan herhangi bir hastaya bağışlıyorum ve benim yakınım da böbrek bekleyenler listesinde üst sıraya yükselmiş oluyor... Bunun gibi bir mekanizma önermiş, Nobelli iktisatçı Al Roth.

Bu konunun *parasız* çözülmesinin yine de zor olduğu kanaatindeyim. Bu ısrarın sebebini de anlıyorum, bununla beraber, diyelim, diğer organlarım daha az çalışmak zorunda kalarak, daha rahat yaşayacaksa, bir böbreğimi yaşarken bağışlamak bence o kadar da *ahlaksız* bir durum değil. Bunun *kapitalist* pazarda, bir alışverişe dönüşmesi ahlaksız, ancak bağış yapanın (emeklilik gibi) devamlı bir gelir sahibi olması o kadar kötü durmuyor.

Ben vatandaşlık geliri veya temel gelir taraftarı biriyim. Mesela senede 1,5 trilyon liraya malolacak bir bütçeyle, vatandaşların asgari ücret seviyesinde bir geliri olması gerektiğini düşünürüm. (Şu an gerçekçi değil, 2018 toplam devlet bütçesi bunun yarısı.) Böyle bir gelirin olduğu yerde, organ bağışı yapan kişiye, hayatı boyunca vatandaşlık gelirinin üç katını, beş katını vermeyi düşünebilirsiniz. Bu durumda, *pazar modellemesi* de daha basit olacaktır.